

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
ของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ชื่อผู้เขียน นายประทีป ตระกูลสา

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป คชศิลา	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบูลย์ สุกขสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง ล่ำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรฐิน ศรีมงคล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ระดับความตระหนักของเกษตรกรเกี่ยวกับ
ความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสิ่ง
คม ปัจจัยพฤติกรรมด้านการรับข่าวสาร กับความตระหนักของเกษตรกรเกี่ยวกับความเป็นพิษของสาร
ป้องกันกำจัดศัตรูพืช ความสัมพันธ์ระหว่าง ความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัด
ศัตรูพืชต่อตัวเกษตรกรเอง กับ ความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่อ
สิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่เกี่ยวข้องกับการ
ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกผัก ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ได้จำนวนตัวอย่าง 95 ครัวเรือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-Squar และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้คือ เกษตรกรที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็น เพศชาย มีอายุเฉลี่ย 43.33 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษากาถบังคับ และสมรสแล้ว สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.74 คน มีขนาดพื้นที่ปลูกผักเฉลี่ย 4.88 ไร่ มีรายได้เฉลี่ย 143,187.05 บาทต่อปีต่อครัวเรือน พื้นที่ถือครองส่วนใหญ่เป็นของตนเองเฉลี่ย 12.24 ไร่ จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับ ปานกลาง โดยมีความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทั้งต่อตัวเกษตรกรเองและต่อสิ่งแวดล้อมในระดับ ปานกลาง ขนาดของพื้นที่ปลูกผักมีความสัมพันธ์กับ ความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่อตัวเกษตรกรเอง มีความสัมพันธ์ ปานกลาง เชิงบวก กับ ความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่อสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำหรับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกผักได้ และรู้สึกร้อนและอึดอัดในการสวมใส่สิ่งป้องกันตัว ในขณะที่ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรต้องการให้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของทางราชการ ร่วมกับ พนักงานส่งเสริมการขายของบริษัทผู้ผลิตสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นผู้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยการบรรยายร่วมกับการสาธิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ รัฐควรประสานงานกับภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยปรับปรุงเนื้อหาให้ครอบคลุมทั้งประโยชน์และโทษ ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้กับเกษตรกร ผู้นำอาสาสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน การไปทัศนศึกษา นอกจากนี้แล้ว รัฐบาล โดยกองวัตถุมีพิษการเกษตร และกองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก ควรมีมาตรการในการควบคุมการนำเข้าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title : The Awareness of Vegetable Growers on
Pesticide Toxicity in Buengpra Subdistrict,
Muang District, Phitsanuloke Province.

Author Mr. Prateep Trakulsa

H.Sc. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Assist. Prof. Prateep Kochsila Chairman

Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa Member

Assist. Prof. Dusadee Nalampang Member

Assist. Prof. Katin Srimongkol Member

Abstract

The objectives of the study were to study the pesticide toxicity awareness of vegetable growers in Buangpra Subdistrict, Muang District, Phitsanuloke Province, to analyze the relationship between the pesticide toxicity awareness and personal characteristics, socio-economic factors of farmers and the relationship between the pesticide toxicity awareness towards farmers themselves and pesticide toxicity awareness towards environment, as well as to obtain their opinions about problems and needs of pesticide application.

Sample used in this study were the vegetable growers in Buangpra Subdistrict, Muang District, Phitsanuloke Province. Ninety five households were randomly selected by multistage sampling method. The collection of data is carried out by using a structured questionnaire for interviewing.

Data analysis was done through descriptive statistic, such as percentage, arithmetic mean, standard deviation, Chi-Square, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

From research findings, it was found that most of the respondents were male with an average age of 43.33 years old. Most of them were married and attained primary school education level. The average family size was 4.74 persons with an average annual income of 143,187.05 Baht. Average farm size was 12.24 rai and area planted for vegetables was 4.88 rai. Most of them had their own land. Most farmers were aware of pesticide toxicity at the middle level both towards themselves and environment. One independent variable, namely area planted for vegetables was found to be related significantly at 0.05 level to both farmers and environment.

Relationship between the pesticide toxicity awareness towards farmers themselves and pesticide toxicity awareness towards environment are found to be related significantly at 0.01 level.

There are two major problems faced by farmers, i.e., they could not avoid using pesticides in growing vegetables, and they felt uneasy while wearing protective clothes. Most farmers need more pesticide information from both extension workers and pesticide salesman in giving lecture as well as conducting demonstration techniques.

Suggestions based on this research are (1) Government should cooperate with the private sector in disseminating the pesticide knowledge in terms of the advantage and disadvantage and other pest control method to farmers, pesticide salesman by personal contact, mass communication and study tour. (2) Government by Agriculture Regulatory Division and Agriculture Toxic Substance Division, Department of Agriculture, should have strict measure for pesticide import.